

Forskerforbundet

Innspill til Revisjon av Regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015-2024

Med vennlig hilsen

Jacob Juel Christensen, nestleder KEFF

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2015-2024

Forskning, kunnskap og kompetanse er blant de viktigste konkurransefaktorene vi har. Dette legger til rette for innovasjon og verdiskapning, og gir økt omstillingsevne og produktivitet, og er derfor sentralt for å løse de store samfunnsutfordringene. Langtidsplanen skal gi en ambisiøs og forutsigbar opptrapping av den nasjonale satsningen på forskning og høyere utdanning, særlig innenfor: hav; klima, miljø og miljøvennlig energi; fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester; og muliggjørende teknologier. I tillegg skal planen legge til rette for et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv, og verdensledende fagmiljøer.

Kliniske ernæringsfysiologer

Kliniske ernæringsfysiologer er autorisert til å gi trygg ernæringsbehandling av høy kvalitet, og til grunn for autorisasjonen ligger fem års profesjonsstudier ved medisinske fakultet. Kliniske ernæringsfysiologer er kvalifisert til å forebygge, utrede, diagnostisere og behandle ernæringsrelaterte sykdommer. I tillegg er kliniske ernæringsfysiologer helt sentrale for å utvikle, vurdere, og formidle ernæringskunnskap. Kliniske ernæringsfysiologers forening tilsluttet Forskerforbundet (KEFF) jobber for at utdanningen av kliniske ernæringsfysiologer samsvarer med samfunnets og pasientenes behov for trygge og effektive ernæringstjenester av høy kvalitet. Foreningen jobber også for at fagområdet klinisk ernæring integreres i norsk helsearbeid, for å sikre befolkningen nødvendig, likeverdig og god klinisk ernæringsfaglig tjeneste og behandling.

Kommentarer til planen

KEFF mener at det er mange viktige områder som er godt skissert i planen. Vi støtter særlig en forutsigbar opptrapping av innsats som vil føre til bedre høyere utdanning, høyere kompetanse og flinke fagfolk. Vi støtter også behov for forskerkompetanse både i og utenfor academia.

Planen bør videre bidra til ytterligere å videreutvikle faget og forskningen knyttet til klinisk ernæring, og tydeliggjøre viktigheten av klinisk ernæring. Ernæring omfatter mange av fokusområdene og målene i langtidsplanen, uten spesifikt å bli nevnt. Kliniske ernæringsfysiologer kan være sentrale i arbeid med mange av fokusområdene og målene i langtidsplanen, for eksempel:

- Sunn og trygg sjømat (Hav): Fisk er en sentral bestanddel av manges kosthold, og det er derfor viktig å kjenne effekter av fiskeinntak og bestanddelene av fisk, enten de er positive eller negative.
- Omstilling til lavutslippssamfunnet, tilpasning til klimaendringene og en miljøtilpasset samfunnsutvikling (Klima, miljø og miljøvennlig energi): Kostens innhold av eksempelvis planter og kjøtt påvirker mengden karbon som slippes ut i atmosfæren, og en trygg omstilling til et mer plantebasert kosthold er derfor viktig.
- Kunnskapsbasert offentlig sektor, offentlig sektor som pådriver for og bruker av innovasjon, og et kunnskapssystem for bedre helse og omsorg (Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester): Fagområdet klinisk ernæring er svært omfattende og krevende, og kunnskapsbasert og innovativ praksis stiller derfor store krav til kompetanse og fornyingsevne. Kvalifiserte kliniske ernæringsfysiologer, fra solide utdanningsmiljøer med solid forskning i ryggen, er en forutsetning for kunnskapsbasert praksis og et effektivt helsevesen når det gjelder ernæringsbehandling.

- Næringsutvikling basert på samfunnsutfordringene (Et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv): Mangelfull ernæring er blant de store samfunnsutfordringene, noe som er særlig tydelig i sosiale helseforskjeller som skyldes overvekts- og fedmeepidemien.
- Verdensledende fagmiljøer for ny forståelse, bedre konkurransekraft og evne til å møte samfunnsutfordringene (Verdensledende fagmiljøer): Kosthold angår alle, og miljøer innen mange forskjellige fag vil dra nytte av fokus omkring klinisk ernæring. Det vil være en god strategi å trekke frem kliniske ernæringsfysiologer som den yrkesgruppen med størst kompetanse innen klinisk ernæring. Dette for at fagmiljøer som ønsker økt kompetanse om klinisk ernæring faktisk tiltrekker seg de beste innen feltet, og slik bedrer fagmiljøene.

Utdanningen av kliniske ernæringsfysiologer i Norge har lenge vært verdensledende. Allikevel er det viktig med økt forskning og utdanning av høy kvalitet for å kunne opprettholde posisjonen. Dette vil gi akademiske, kliniske og andre fagmiljøer av god kvalitet. De siste årene er utdanningskapasiteten for kliniske ernæringsfysiologer økt kraftig, men dessverre er det fremdeles en lang vei å gå når det gjelder dekning av kliniske ernæringsfysiologer på norske sykehus og kommuner. Dette bør langtidsplanen for forskning og høyere utdanning imøtekomme, og ha som mål å gjøre faget klinisk ernæring en integrert del av norsk helsevesen.

Det er mange kliniske ernæringsfysiologer som gjennomfører doktorgrad, og det er bra. Allikevel er det lav tilgang på midler til forskerstillinger og post-dok-stillinger, noe som gir lav kontinuitet i arbeidet på forskningsinstitusjonene, og ineffektivitet. Det samme gjelder den svært høye midlertidigheten ved forskningsinstitusjonene. Faste forskerstillinger (tilsvarende faste ingeniørstillinger) hadde potensielt gitt en mye større kontinuitet i forskningen.